

POSEBNI SUDOVI I AGENCIJE FEDERALNE I DRŽAVNE NADLEŽNOSTI U SJEDINJENIM AMERIČKIM DRŽAVAMA

Stručni rad
UDK: 347.962(73)

DOI 10.51558/2712-1178.2022.8.1.141

Haris Silajdžić, MA iur
doktorant na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu
e-mail: harissilajdzic@hotmail.com

SAŽETAK

Kroz ovaj rad prikazan je veliki broj sudova u Sjedinjenim Američkim Državama. Jedna od glavnih karakteristika kako sudskog tako i cjelokupnog pravnog sistema Sjedinjenih Američkih Država je podjela nadležnosti na federalnu i državnu. S obzirom na to postoje federalni i državni sudski sistem. Međutim, mnoge posebne sudove i agencije možemo naći kako u okviru federalne tako i državne nadležnosti. U okviru federalne nadležnosti objašnjeni su sudovi i agencije koje su nadležne za posebne vrste predmeta čija se nadležnost prostire na cjelokupnu teritoriju Sjedinjenih Američkih Država. Iako u okviru državne nadležnosti postoji pedeset sudskih sistema u kojima je većina sudova slična, ipak se mogu naći posebni sudovi specifični za određenu zemlju ili nekoliko njih. Preko 30 sudova i agencija iz 20 zemalja koje se nalaze u sklopu Sjedinjenih Američkih Država je obrađeno u ovom radu. Na kraju rada je izveden zaključak.

Ključne riječi: posebni sudovi, posebne agencije, federalni sudski sistem, državni sudski sistem, Sjedinjene Američke Države

1. UVOD

Sudski sistem Sjedinjenih Američkih Država predstavlja jedan od najkomplikovanijih sudskih sistema na svijetu. U sklopu tog sistema postoji tzv. dualistički sistem, koji se sastoji od federalne i državne nadležnosti. Federalna nadležnost se odnosi na svih pedeset država tj. na čitavu teritoriju Sjedinjenih Američkih Država. U okviru državne nadležnosti nalazi se pedeset sudskih sistema jer svaka od država ima svoj sudski sistem. Međutim,

mnoge države imaju specifične sudove i agencije koje se mogu naći samo u toj ili još jednoj od država. U nastavku ovog rada obrađeno je preko trideset sudova i agencija iz dvadeset zemalja koje se nalaze u sklopu Sjedinjenih Američkih Država. Državna nadležnost podijeljena je na prvostepene i apelacione sudove. U okviru apelacione nadležnosti obrađeni su sudovi iz Nju Džersija, Nju Jorka, Havaja, Sjeverne Dakote, Oklahome, Alabame, Tenesija, Merilenda i Pensilvanije. Posebni prvostepeni sudovi u okviru državne nadležnosti nalaze se u Luizijani, Ohaju, Indijani, Montani, Nju Jorku, Masačusetsu, Nebraski, Roud Ajlendu, Merilendu, Tenesiju, Koloradu, Nju Meksiku i Delaveru. Iz priloženog se vidi da tri države tj. Nju Jork, Tenesi i Merilend imaju specifične i prvostepene i apelacione sudove.

2. FEDERALNA NADLEŽNOST

Sud za žalbe veterana Sjedinjenih Država

Predsjednik Ronald Regan (*Ronald Reagan*) je 18. novembra 1988. godine potpisao Zakon o sudskoj reviziji veterana, kojim je uspostavljen Sud za žalbe veterana Sjedinjenih Država. U skladu sa Zakonom o poboljšanju programa za veterane iz 1998. godine, koji je na snazi od 1. marta 1999. godine, promijenjen je naziv suda u Američki žalbeni sud za veteranske zahtjeve.¹

Kada je riječ o pravima ratnih veterana Kontinentalni kongres, a zatim i američki Kongres te predstavnička tijela pojedinih država su na različite načine normativno uređivali veteranske beneficije sve do 1930. godine, kada je Kongres objedinio savezne entitete i programe kojima dodjeljuju veteranske beneficije i stvorio upravu za veterane, kasnije nazvanu Odjel za veterane (*Veteran Administration*, kasnije *Department of Veteran Affairs - VA*). Do osnivanja Američkog žalbenog suda za veteranske zahtjeve (*U.S. Court of Appeals for Veterans Claims - CAVC*) 1988. godine, VA ostao je jedina upravna agencija koja je djelovala gotovo bez sudskog nadzora. Odbor za žalbe veterana VA (*Board*

1 United States Court of Appeals for Veteran Claims. About the Court. <http://www.uscourts.cavc.gov/about.php> Stranici pristupljeno 15.04.2022.

of *Veterans' Appeals - BVA*) pružio je konačnu odluku o braniteljskom zahtjevu.²

Koristi i prednosti koje pruža VA su široke. Neke od tih prednosti uključuju naknadu za invalidnost, medicinsku skrb, pokop na nacionalnim grobljima, stambene zajmove, životno osiguranje i obrazovne pogodnosti. VA je druga najveća kabinetska agencija sa skoro 350 000 zaposlenih i godišnjem budžetu većim od 200 milijardi američkih dolara. Veteran ili drugi podnositelj zahtjeva, obično bračni partner ili izdržavano dijete, koji je nezadovoljan odlukom odbora može zatražiti sudsku reviziju podnošenjem žalbe sudu. S druge strane, VA ne može tražiti sudsku reviziju. Sud je nadležan za preispitivanje činjenica utvrđenih od strane Odbora, procjenu diskrecijskih radnji Odbora i rješavanje novih pravnih pitanja uključujući ustavne tužbe. Sud također ima ovlaštenja prema Zakonu o svim zapisima da štiti svoju nadležnost.³

Veteranu, čiji je zahtjev od strane VA odbijen, nije omogućen nezavisni pregled odluka VA i tom je veteranu zbog toga je uskraćeno pravo da se obrati sudu da ospori odluku upravne agencije. To pravo je dato drugim građanima koji osporavaju odluke drugih upravnih agencija. Sud ima isključivu nadležnost nad odlukama Odbora za žalbe veterana (*Board of Veteran Appeals ili BVA*). Sud preispituje odluke Odbora na koje su se žalili podnositelji zahtjeva koji smatraju da je Odbor pogriješio u svojoj odluci. Sudska revizija odluka odbora temelji se na evidenciji pred agencijom i argumentima stranaka, koji se iznose u pisanom podnesku, s usmenim argumentima koji se uglavnom održavaju samo u slučajevima koji predstavljaju nova pravna pitanja.⁴

Osim uspostavljanja CAVC-a, Zakon o sudskoj reviziji veterana također je eliminisao zabranu sudske revizije dopuštajući advokati- ma da zastupaju veterane i njihove preživjele, uz razumne naknade, u svojim žalbama na odluke BVA. Novije zakonodavstvo Kongresa po- diglo je zabranu plaćenog pravnog zastupanja pred VA.⁵

2 United States Court of Appeals for Veteran Claims. op. cit.

3 Allen, M. P., „*The Youngest Federal Court: The United States Court of Appeals for Veteran Claims*“, *Administrative & Regulatory Law News* vol.43, br. 3/2018, 4.

4 United States Court of Appeals for Veteran Claims. op. cit.

5 *Ibid.*

CAVC je među rijetkim federalnim sudovima koji su stvoreni od ratifikacije Ustava. Osim toga, uspostavljanjem CAVC-a, Kongres je po šesti put u historiji nacije uspostavio nacionalni sud bez geografskih ograničenja.⁶

Porezni sud Sjedinjenih Država

Porezni sud vrši sudsku vlast nezavisnu o izvršnoj i zakonodavnoj vlasti. Ovaj sud predstavlja jedan od sudova na kojem porezni obveznici mogu podnijeti tužbu radi osporavanja utvrđivanja porezne uprave, a primarni je sud na kojem porezni obveznici to mogu učiniti bez plaćanja bilo kojeg dijela osporenih poreza.⁷

Porezni sud sastoji se od devetnaest predsjednički imenovanih članova. Iako se Sud fizički nalazi u Vašingtonu DC, sudije putuju po cijeloj zemlji kako bi vodili suđenja na raznim mjestima.⁸

U zgradi suda se nalazi i kancelarija generalnog advokata Poreznog suda. Pored njega, još deset advokata savjetuje sudije o različitim pitanjima i pomaže u osiguravanju dosljednosti u odlukama suda. Sve sudije će potražiti drugo mišljenje prije nego što obave svoj posao tj. donesu presudu, a predsjednik suda odgovoran je za sveobuhvatniji pregled odluke. Uz pomoć generalnog advokata, sudija će potražiti prethodnu sudsku praksu koja mora biti uzeta u obzir pri donošenju odluke. U suštini predsjednik suda preispituje svaku odluku prije nego ona bude donesena.⁹

Odbor za žalbe i patentne postupke

Odbor za žalbe i patentne postupke je tijelo koje donosi presudu u američkom Uredu za patente i zaštitne znakove (*U.S. Patent and Trademark Office*). Ovaj odbor odlučuje o žalbama na odluke ispitivača patenata i odlučuje o patentibilnosti izdanih patenata koje su ospori-

6 United States Court of Appeals for Veteran Claims. *op. cit.*

7 United States Tax Court. *op. cit.*

8 *Ibid*

9 Kelechava, E., „*Chief Judge Champions US Tax Court Approach*“, *International Tax Review* vol. 22, br. 5/2011, 8

le treće strane u postupcima nakon dodjele.¹⁰

Odbor za žalbe i patentne postupke također provodi suđenja prema Zakonu o američkim izumima (*America Invents Act*). To uključuje *inter partes* pregled, obuhvaćeni pregled poslovnih metoda, pregled nakon dodjele bespovratnih sredstava i postupke za izvođenje. Za prve tri vrste postupaka, javnost može u peticiji Odboru osporiti patentibilnost zahtjeva u izdanom patentu. Na primjer, u *inter partes* pregledu, peticija može osporiti izdani patent na temelju iščekivanja ili očiglednosti. Ove peticije često identifikuju patente i publikacije koje su nastale ranije a koje ispitivač možda nije uzeo u obzir. Ostali postupci nakon dodjele mogu predstavljati druge izazove patentibilnosti.¹¹

Podneseni patentni zahtjevi identifikuju intelektualno vlasništvo, dok specifikacija sadrži osnovne informacije koje su korisne za definisanje i opis u patentnim zahtjevima i za pružanje uputa za izradu i upotrebu izuma. Uobičajeni problemi u patentima uključuju određivanje osoba koje će biti imenovane izumiteljima, određivanje datuma početka i datuma prioriteta patenta, izradu radnih primjera za specifikaciju, izradu zahtjeva, dužnost objavljivanja, strane strategije prijave, sačinjavanje zahtjeva i uloga sačinjenog zahtjeva koji prolazi kroz prekršajnu analizu.¹²

Stečajni sudovi Sjedinjenih Država

Stečajni sudovi Sjedinjenih Američkih Država su naredna kategorija posebnih sudova federalne nadležnosti. Svaki stečajni sud može lokalnim propisom utvrditi određena mjesta održavanja suda i rasporede sudskih sjednica. Ovaj sud je na svakom određenom mjestu u stalnom zasjedanju svih radnih dana tokom godine. Suđenje se može

10 United States Patent and Trademark Office. The Patent Trial and Appeal Board: Who are they and what they do? <https://www.uspto.gov/learning-and-resources/newsletter/inventors-eye/patent-trial-and-appeal-board-who-are-they-and-what> Stranici pristupljeno 16.04.2022.

11 United States Patent and Trademark Office. *op. cit.*

12 Brody, T. „*Functional Elements in Patent Claims, as constructed by the Patent Trial and Appeal Board (PTAB)*“, John Marshall Review of Intellectual Property Law vol. 13, br. 2/2014, 255-256.

održati na bilo kojem mjestu unutar okruga, u bilo kojem slučaju, po nalogu stečajnog suda, radi pogodnosti stranaka, uz takvu obavijest kao što naloži stečajni sud.¹³

Podnošenje stečaja može pomoći osobi odbacivanjem duga ili izradom plana otplate dugova. Slučaj stečaja obično započinje kad dužnik podnese zahtjev stečajnom sudu. Zahtjev može podnijeti pojedinac, supružnici zajedno ili korporacija ili drugi entitet. Svi slučajevi stečaja vode se na federalnim sudovima prema pravilima navedenim u američkom zakonu o stečaju (*U.S. Bankruptcy Code*).¹⁴

Slučaj pokrenut u skladu s poglavljem 11. Stečajnog zakona Sjedinjenih Država često se naziva stečajem reorganizacije.¹⁵ Stečajni sudovi imat će izvornu i isključivu nadležnost za sve slučajeve u poglavlju 11. Zakona o stečaju.

Sud Sjedinjenih Država za nadzor stranih obavještajnih poslova

Sud Sjedinjenih Država za nadzor stranih obavještajnih poslova (*United States Foreign Intelligence Surveillance Court*) osnovan je 1978. godine, kada je Kongres donio Zakon o nadzoru vanjske obavještajne službe (*Foreign Intelligence Surveillance Act - FISA*). Sud se nalazi u Vošingtonu, a sastoji se od jedanaest sudija federalnih okružnih sudova, koje imenuje predsjednik Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država. Svaki sudija služi najviše sedam godina. Prema zakonu, sudije moraju biti sastavljeni iz najmanje sedam pravosudnih krugova Sjedinjenih Država, a troje sudija mora boraviti u krugu od 20 milja od Distrikta Kolumbija. Sudije obično zasjedaju po sedam dana, na

13 Reams Jr., B. D., Wypyski, M. E., Resnick, A. N., (1992), *Bankruptcy Reform Amendments: A Legislative History of the Bankruptcy Amendments and Federal Judgeship Act of 1984*, Public Law 98-353, William S. Hein & Co. Inc, Buffalo, 8.

14 United States Courts. Bankruptcy. <https://www.uscourts.gov/services-forms/bankruptcy>Stranici pristupljeno 17.04.2022.

15 United States Courts. Chapter 11 – Bankruptcy Basics. <https://www.uscourts.gov/services-forms/bankruptcy/bankruptcy-basics/chapter-11-bankruptcy-basics>Stranici pristupljeno 17.04.2022.

rotacijskoj osnovi.¹⁶ Postupak pred ovim sudom je jednostran, jer sve prijave sudu podnosi Ministarstvo pravde (*Department of Justice*). Presude ovog suda se ne objavljuju, te nisu dostupne uvidu niti nadzoru šire javnosti.¹⁷

U Sjedinjenim Američkim Državama postoje i posebna tijela nadležna za pitanje administracije u okviru federalnog sudskog sistema. Jedan od najznačajnijih primjera je Federalni sudski centar (*Federal Judicial Center*), koji je organizovan kao agencija istraživačkog i edukativnog karaktera.¹⁸

Federalni sudski centar

Federalni sudski centar je agencija za istraživanje i obrazovanje pravosudne grane vlade Sjedinjenih Država. Centar podržava učinkovitu, djelotvornu provedbu pravde i nezavisnost sudova. Status zasebne agencije unutar pravosudne vlasti, posebne misije i specijalizirana stručnost omogućavaju joj da slijedi i potiče kritičko i pažljivo ispitivanje načina za poboljšanje sudske uprave. Centar nema ovlasti za donošenje politika ili provedbu zakona. Njegova je uloga pružanje tačnih, objektivnih informacija i obrazovanja te poticanje temeljite analize politika, praksi i postupaka.¹⁹ Statutom se omogućavaju četiri funkcije Centra, a to su: 1) istraživanje i proučavanje djelovanja federalnog sudskog sistema, 2) razvijanje poboljšanih tehnika pravosudne uprave, 3) poticanje, stvaranje i provođenje programa kontinuiranog obrazovanja i osposobljavanja za cjelokupno osoblje federalnog sudstva i 4) pružanje pomoći osoblju, istraživanjima i planiranjima koje provodi Sudska konferencija Sjedinjenih Država (*Judicial Conference of the United States*) i njeni odbori. Za obavljanje ovog posla, rad

16 United States Foreign Intelligence Surveillance Court. About Foreign Intelligence Surveillance Court. <https://www.fisc.uscourts.gov/about-foreign-intelligence-surveillance-court> Stranici pristupljeno 17.04.2022.

17 Seabrook, N. R., i Cole, N. C., „*Secret Law: The Politics of Appointments to the U.S. Foreign Intelligence Surveillance Court*“, *Justice System Journal* vol. 37, br. 3/2016, 260.

18 Halapić, E. (2019), *Kratki uvod u angloameričko pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 143.

19 Federal Judicial Center. About FJC. <https://www.fjc.gov/about> Stranici pristupljeno 17.04.2022.

Centra organizovan je u četiri odjela i to: 1) Služba za međudjelovanje i informisanje (*Interjudicial Affairs and Information Service*), 2) Istraživanje (*Research*), 3) Inovacije i razvoj sistema (*Innovations and Systems Development*) i 4) Kontinuirano obrazovanje i osposobljavanje (*Continuing Education and Training*).²⁰

Administrativni ured sudova Sjedinjenih Država

Administrativni ured sudova Sjedinjenih Država (*Administrative Office of the United States Courts*) nadležan je u nesudskim i upravnim poslovima sudova Sjedinjenih Država, kao što je vođenje statističkih podataka i upravljanje budžetima sudova.²¹ Aktom o stvaranju Administrativnog ureda sudova Sjedinjenih Država predviđa se direktor i pomoćnik direktora koje Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država imenuje i on ih može ukloniti u bilo kojem trenutku. Direktor je ovlašten s odobrenjem Vrhovnog suda i podliježe zakonima o državnoj službi, da imenuje uposlenike koji su potrebni. Direktor, ne podnosi izvještaje Vrhovnom sudu, već Sudskoj konferenciji viših okružnih sudija (*Judicial Conference of Senior Circuit Judges*). Također izvještava o stanju posla u svakom okrugu u vremenskom periodu od tri mjeseca.²²

Kada je riječ o agencijama na federalnom (saveznom) nivou na samom kraju kratko ćemo se osvrnuti na rad i nadležnosti Policije Vrhovnog Suda Sjedinjenih Američkih Država (*Supreme Court Police*) i Službe Maršala Sjedinjenih Država (*United States Marshals Service*).

20 Clark, C. T., „*The Federal Judicial Center*“, *Arizona State Law Journal*, br. 4/1974, 539.

21 USA GOV. Administrative Office of the United States Courts. <https://www.usa.gov/federal-agencies/administrative-office-of-the-u-s-courts> Stranici pristupljeno 18.04.2022.

22 Chandler, H. P., „*The Administrative Office of the United States Courts*“, *John Marshall Law Quarterly* vol. 7, br. 2/1941, 175.

Policija Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država

Policija Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država predstavlja posebnu vrstu federalne agencije koja je nadležna za čuvanje sudija ovog suda. Ona nije bila izričito zadužena za zaštitu samo sudija, već i uposlenika zgrade Suda, ali je bila ograničena na zgradu i zemljište suda. Ovlaštenja policije Vrhovnog suda morale su biti izmijenjena kako bi se omogućilo nezavisno čuvanje sudija dalje od tih prostora.²³ Njihova nadležnost odnosi se na zaštitu od porasta prijetnji i napada na članove Vrhovnog suda Sjedinjenih Američkih Država.²⁴

Služba maršala Sjedinjenih Država

Službu Maršala Sjedinjenih Država čine maršali službenici američkih sudova. Njihove su dužnosti i odgovornosti vrlo slične i gotovo identične dužnostima i odgovornostima šerifa na sudovima nekoliko država. Njih imenuju predsjednik i Senat na razdoblje od četiri godine. Oni imenuju vlastite zamjenike. Njihova se naknada sastoji od naknada umjesto plaće i u potpunosti zavisi o iznosu posla koji moraju obaviti. U svim pravosudnim okruzima u Sjedinjenim Državama postoji maršal, a takvih je ukupno pedeset i devet.²⁵ Iako ova služba pripada izvršnoj grani vlasti, ona je nadležna za zaštitu sudskog sistema i transport osuđenika.

DRŽAVNA NADLEŽNOST

U sklopu državne nadležnosti u Sjedinjenim Američkim Državama postoje mnogi sudovi koji su specifični za određenu državu i njeno uređenje. U mnogim državama postoje specifični prvostepeni i apelacioni sudovi. U sklopu apelacionih sudova nalazi se osam specifičnih sudova koji se mogu naći u pojedinim državama. U sklopu prvostepenih sudova nalazi se osamnaest posebnih sudova koji se mogu naći širom Sjedinjenih Američkih Država.

23 *Ibid*, 84.

24 Frederick M. Kaiser, op. cit. 85.

25 Bancroft, C. (1875), *Footprints of Time: And a Complete Analysis of Our American System of Government*, R. T. Root Publisher, Burlington, 440.

Apelaciono odjeljenje Visokog suda

Apelaciono odjeljenje Visokog suda (*Appellate Division of Superior Court*) predstavlja prvu žalbenu instancu u državi Nju Džersi (*New Jersey*). Ovaj sud finansira država i nadležan je za sve građanske i krivične predmete te predmete upravnih organa. Po žalbi rješava predmete sa Visokog i Poreznog suda. Sastoji se od 32 sudije koje zasjedaju u dva i tri sudska vijeća izabrana iz dijelova koji se sastoje od četiri sudije. Ovo odjeljenje po žalbi na godišnjem nivou odlučuje u više od 10 000 predmeta.²⁶

Apelaciono odjeljenje Vrhovnog suda

Apelaciono odjeljenje Vrhovnog suda (*Appellate Division of Supreme Court*) predstavlja drugu žalbenu instancu u državi Nju Jork (*New York*). Kao ogranak Vrhovnog suda, Žalbeno odjeljenje ima široka ovlaštenja za preispitivanje pravnih i činjeničnih pitanja, te donošenje novih činjeničnih zaključaka. Budući da se žalbe Apelacionom sudu, kao najvišem sudu u državi podnose samo uz dopuštenje, Apelaciono odjeljenje je posljednja žalbena instanca u većini slučajeva. Ono po žalbi rješava sve građanske i krivične predmete te predmete upravnih organa sa Vrhovnog i Okružnog suda, a može rješavati i predmete sa Distriktnog, Tužbenog, Porodičnog i Surogatskog suda. Više od 3000 žalbi, 6000 prijedloga i 1000 privremenih zahtjeva podnosi se svake godine. Osim toga, Apelaciono odjeljenje svake godine prima otprilike 3.000 novih advokata u advokatsku komoru, te provodi svoju pravosudnu vlast na Menhetnu (*Manhattan*) i u Bronksu (*Bronx*).²⁷

26 New Jersey Courts. Superior Court, Appellate Division. <https://www.njcourts.gov/courts/appellate.html?lang=eng> Stranici pristupljeno 19.04.2022.

27 NY Courts. Appellate Division. <https://www.nycourts.gov/courts/AD1/courtinfo/aboutthecourt.shtml> Stranici pristupljeno 19.04.2022.

Posredni Apelacioni sud

Posredni Apelacioni sud (*Intermediate Court of Appeals*) predstavlja prvu žalbenu instancu u državi Havaji (*Hawaii*), finansira ga država i po žalbi rješava sve građanske i krivične predmete te predmete upravnih organa upućenih od strane Distriktnog i Okružnog suda. Sastoji od šest sudija koji zasjedaju u vijećima od troje. Predmeti sa ovog suda mogu se prenijeti na Vrhovni sud Havaja nakon zahtjeva Vrhovnom sudu pod okolnostima navedenim u Revidiranom statutu Havaja. Presude ovog suda podliježu diskrecijskoj reviziji Vrhovnog suda Havaja.²⁸

Privremeni Apelacioni sud

Privremeni Apelacioni sud (*Temporary Court of Appeals*) je prva žalbena instanca u državi Sjevernoj Dakoti (*North Dakota*), finansira ga država i po žalbi rješava sve građanske i krivične predmete, kao i predmete upravnih organa. Razmatra samo predmete koje mu dodijeli Vrhovni sud. Njegovo troje sudija imaju privremeni mandat do godinu dana i biraju se između aktivnih i penzionisanih sudija okružnih sudova, penzionisanih sudija Vrhovnog suda i advokata. Sud rijetko razmatra predmete, te je bilo perioda kada mu se ne dodijeli niti jedan predmet.²⁹

Sud za građanske žalbe

Sud za građanske žalbe (*Court of Civil Appeals*) djeluje u dvije države i to Alabami i Oklahomi. U državi Alabami ovaj sud predstavlja prvu žalbenu instancu i po žalbi rješava sve građanske predmete čija vrijednost spora ne prelazi 50.000 američkih dolara te predmete koji se odnose na upravne organe i maloljetnike. U njemu radi pet sudija.

28 Hawaii State Judiciary. The Intermediate Court of Appeals. https://www.courts.state.hi.us/courts/appeals/intermediate_court_of_appeals Stranici pristupljeno 19.04.2022.

29 Ballotpedia. Courts in North Dakota. https://ballotpedia.org/Courts_in_North_Dakota Stranici pristupljeno 19.04.2022.

Biraju se na državnim stranačkim izborima na šestogodišnji mandat. Predsjednik vijeća je glavni čelnik suda. To mjesto popunjava najstariji sudija koji radi na sudu.³⁰ U odnosu na Alabamu, u Oklahomi ovaj sud rješava sve građanske predmete bez obzira na vrijednost spora i ne rješava predmete koji se ne odnose na maloljetnike.

Sud za krivične žalbe

Sud za krivične žalbe (*Court of Criminal Appeals*) egzistira u tri države i to u Alabami, Oklahomi i Tenesiju (Tennessee). U Alabami ovaj sud po žalbi rješava sve krivične predmete, žalbe na privremene odluke, predmete koji se odnose na maloljetnike te žalbe na smrtnu kaznu. U Oklahomi ovaj sud po žalbi rješava sve krivične predmete, predmete upravnih organa i ima isključivu nadležnost nad predmetima koji se odnose na smrtnu kaznu. U Tenesiju je malo drugačija situacija. Ovaj sud predstavlja prvu žalbenu instancu i po žalbi rješava, pored krivičnih predmeta, mali broj predmeta koji se odnose na smrtnu kaznu. Članovi zasjedaju mjesečno u vijećima od tri osobe u Džeksonu (*Jackson*), Noksvilu (*Knoxville*) i Nešvilu (*Nashville*). Po potrebi se mogu sastajati i na drugim mjestima.³¹

Sud za posebne žalbe

Sud za posebne žalbe (*Court of Special Appeals*) se nalazi u Merilendu (*Maryland*). Finansira ga država i nadležan je za sve građanske i krivične predmete, te predmete upravnih organa. Sud se sada sastoji od petnaest aktivnih sudija, od kojih barem jedan dolazi iz svakog od sedam geografskih žalbenih okruga u državi. Sve sudije imenuje guverner, potvrđuje Senat Merilenda, a zatim se svakih deset godina moraju kandidovati na izborima da bi ostali na toj poziciji. Sudije

30 Ballotpedia. Alabama Court of Civil Appeals. https://ballotpedia.org/Alabama_Court_of_Civil_Appeals Stranici pristupljeno 19.04.2022.

31 Tennessee State Courts. About Court of Criminal Appeals. <https://www.tncourts.gov/courts/court-criminal-appeals/about> Stranici pristupljeno 19.04.2022.

mogu služiti do sedamdesete godine života.³²

Sud Komonvelta

Sud Komonvelta (*Commonwealth Court*) nalazi se u Pensilvaniji (*Pennsylvania*). Predstavlja drugu žalbenu instancu u ovoj državi, finansira ga država i nadležan je za sve građanske i krivične predmete te predmete upravnih organa. Sud se sastoji od devet sudija koji služe desetogodišnji mandat. Predsjedavajućeg sudiju biraju njegove kolege na mandat od pet godina. Sud odlučuje o slučajevima u tročlanim vijećima i zasjeda u Filadelfiji (*Philadelphia*), Herisburgu (*Harrisburg*) i Pitsburgu (*Pittsburgh*).³³

Gradonačelnikov sud

Sud pod nazivom Gradonačelnikov sud (*Mayor's Court*) djeluje u Luizijani (*Louisiana*) i Ohaju (*Ohio*). U Luizijani Gradonačelnikov sud je općinski sud nadležan za sva kršenja općinskih propisa. Predsjedavajući (gradonačelnik ili imenovani sudija) može izreći novčanu kaznu ili kaznu zatvora ili oboje zbog kršenja općinskih propisa. Gradonačelnikov sud također je nadležan za naplatu komunalnih dugova unutar općine kada iznos spora ne prelazi 5.000 američkih dolara.³⁴ Gradonačelnički sud u Ohaju je sud ograničene nadležnosti na lokalnoj razini, koji rješava slučajeve koji se odnose na saobraćajne prekršaje, lakše prekršaje i predmete za koje nije propisana kazna zatvora. U većini gradonačelnikovih sudova slučajeve rješava gradonačelnik grada i/ili sudija kojeg imenuje gradonačelnik ili gradsko vijeće.³⁵

32 Maryland Courts. Court of Special Appeals. <https://www.courts.state.md.us/cosappeals>
Stranici pristupljeno 20.04.2022.

33 Ballotpedia. Pennsylvania Commonwealth Court. https://ballotpedia.org/Pennsylvania_Commonwealth_Court
Stranici pristupljeno 20.04.2022.

34 „Mayor's Court“, Frequently Asked Questions Revised, 2012, 3.

35 ACLU Ohio. What is Mayor's Court. <https://www.acluohio.org/en/news/what-mayors-court>
Stranici pristupljeno 20.04.2022.

Gradski sud

Gradski sud (*Town Court*) egzistira u Indijani (*Indiana*), Montani i Nju Jorku. U cijeloj Indijani postoje 64 gradska suda. Gradski sudovi smatraju se posebnim sudovima i njihov rad ograničen je na rješavanje delikata niže razine, kao što su kršenje propisa i prekršaji, te kao takav doprinosi rasterećenju okružnih sudova koji su nerijetko prebukirani predmetima. Pitanja lokalnog izvršenja i usklađenosti mogu se lakše rješavati na gradskoj razini, gdje je veća dostupnost sudskom procesu i u konačnici manji trošak za građane. To je u suštini sud ograničene nadležnosti, koji se finansira lokalno i suđenje se odvija uz prisustvo porote.³⁶ U Montani postoje 84 gradska suda, ograničene su nadležnosti i finansiraju se lokalno. Sudije Gradskog suda mogu biti birani ili imenovani. Sve sudije služe četverogodišnji mandat.³⁷ U Nju Jorku je to sud ograničene nadležnosti, gdje se suđenje odvija bez porote i finansira ga država. Nadležan je za delikte, ugovore, nekretnine čija vrijednost ne prelazi 15.000 američkih dolara, sporove male vrijednosti čija vrijednost ne prelazi 5.000 američkih dolara, pripremna ročišta, prekršaje i prekršaje u saobraćaju.³⁸

Župni sudovi

Župne sudove (*Parish Courts*) možemo naći u Luizijani. Oni spadaju u sudove ograničene nadležnosti i suđenje se odvija bez prisustva porote. Država je trenutno podijeljena na 40 sudskih okruga, od kojih se svaki sastoji od najmanje jedne župe i najmanje jednog okružnog sudije. U Luizijani postoje 3 glavna župna suda. Mandat sudija Župnog suda traje šest godina.³⁹

36 Indiana Association of City and Town Court Judges. <https://aimindiana.org/members/affiliate-groups/indiana-association-city-town-court-judges/> Stranici pristupljeno 20.04.2022.

37 Montana Judicial Branch. Courts of Limited Jurisdiction. <https://courts.mt.gov/courts/lcourt/> Stranici pristupljeno 20.04.2022.

38 NY Courts. City, Town and Village Courts. <https://www.nycourts.gov/courts/townandvillage/> Stranici pristupljeno 20.04.2022.

39 Louisiana gov. Branches of Government. <https://www.>

Posebni sudovi u državi Masačusets (Massachusetts)

Specifičnosti sudskog sistema države Masačusets ogledaju se u tome što se prvostepenim sudovima u naziv dodaje riječ „Odjel“ (*Department*). Riječ Odjel ne predstavlja dio suda nego je to zaseban sud čiji naziv počinje sa Odjel. Odjel suda za ostavine i porodične odnose (*Probate & Family Court Department*) je prvi prvostepeni sud koji je ograničene nadležnosti, finansira ga država a suđenje se odvija bez prisustva porote. Ovaj sud ima isključivu nadležnost nad predmetima koji se odnose na ostavine, nekretnine, razvode, porodične odnose te predmete koji se odnose na maloljetnike. Odjel suda za zemlju (*Land Court Department*) je sud ograničene nadležnosti, finansira ga država a suđenje se odvija bez prisustva porote. Nadležan je za hipoteku, izvršenje hipoteke i nekretnine. Odjel stambenog suda (*Housing Court Department*) je sud ograničene nadležnosti, finansira ga država a suđenje se odvija uz prisustvo porote osim u sporovima male vrijednosti. Nadležan je za ugovore, delikte, nekretnine, sporove male vrijednosti čija vrijednost ne prelazi 7.000 američkih dolara, pripremna ročišta i prekršaje. Odjel suda za maloljetnike (*Juvenile Court Department*) je sud ograničene nadležnosti, finansira ga država a suđenje se odvija uz prisustvo porote. Nadležan je za starateljstvo, usvojenje i ostale slučajeve koji se odnose na maloljetnike. Odjel Distriktnog suda (*District Court Department*) je sud ograničene nadležnosti, finansira ga država a suđenje se odvija uz prisustvo porote. Nadležan je za delikte, ugovore, nekretnine čija vrijednost ne prelazi 25.000 američkih dolara, sporove male vrijednosti čija vrijednost ne prelazi 7.000 američkih dolara, sudske zabrane, krivična djela, prekršaje i pripremna ročišta. Odjel suda općine Boston (*Boston Municipality Court Department*) je sud ograničene nadležnosti, finansira ga država a suđenje se odvija uz prisustvo porote. Nadležan je za delikte, ugovore, nekretnine čija vrijednost ne prelazi 25.000 američkih dolara, sporove male vrijednosti čija vrijednost ne prelazi 7.000 američkih dolara, sudske zabrane, krivična djela, prekršaje, prekršaje u saobraćaju i pripremna ročišta. Posljednji prvostepeni sud je Odjel Visokog suda (*Superior Court Department*) koji je sud opšte nadležnosti, finansira ga država a suđenje se odvija uz prisustvo porote osim ako ne rješava po žalbi predmete

louisiana.gov/government/branches-of-government/
Stranici pristupljeno 20.04.2022.

koji se odnose na administrativne agencije. Nadležan je za delikte, ugovore, nekretnine čija vrijednost prelazi 25.000 američkih dolara, prekršaje i krivična djela.⁴⁰

Odvojeni sud za maloljetnike

Odvojeni sud za maloljetnike (*Separate Juvenile Court*) susreće se u Nebraski. Nebraska ima tri odvojena suda za maloljetnike smještena u okruzima Daglas (*Douglas*), Lankaster (*Lancaster*) i Sarpi (*Sarpy*). U ostalim okruzima predmeti koji se odnose na maloljetnike vode se na okružnim sudovima. Odvojeni sudovi za maloljetnike vode evidenciju i rješavaju stvari koje uključuju zanemarenu, izdržavanu i delinkventnu djecu. Sud je također nadležan za slučajeve porodičnih odnosa u kojima je briga, izdržavanje ili starateljstvo nad maloljetnom djecom problem. Tri odvojena suda za maloljetnike imaju istu nadležnost i koriste iste postupke kao i okružni sudovi u kojima se vode predmeti koji se odnose na maloljetnike.⁴¹

Radnički kompezacijski sud

Radnički kompezacijski sud (*Workers' Compensation Court*) možemo naći u Montani, Nebraski i Roud Ajlendu (*Rhode Island*). U Montani, osim za određena regulatorna pitanja, sud ima izvornu nadležnost nad pitanjima koja proizlaze iz Zakona o kompenzaciji radnika (*Workers' Compensation Act - WCA*) i Zakon o bolesti na radu (*Occupational Disease Act*). Nadležnost suda također se proteže na sporove koji uključuju prava nezavisnih izvođača prema WCA-u, kazne za neodržavanje pokriva naknade za radnike, građanske kazne za krađu naknada za radnu naknadu i dvogodišnji povratak na posao. Suđenja se održavaju u cijeloj državi u pet gradova Montane. Sud je vezan običajnim pravom i statutarnim pravilima o dokazima. Sudija ovog suda

40 Court Statistics Project. Massachusetts. https://www.courtstatistics.org/state_court_structure_charts/massachusetts Stranici pristupljeno 21.04.2022.

41 State of Nebraska Judicial Branch. Separate Juvenile Courts. <https://supremecourt.nebraska.gov/courts/separate-juvenile-courts> Stranici pristupljeno 21.04.2022.

služi šestogodišnji mandat i imenuje ga guverner s liste kandidata koju je dostavila Komisija za imenovanje sudija.⁴² Nadležnost suda za kompenzaciju radnika u Nebraski je upravljati i provoditi sve odredbe Zakona o naknadama za radnike Nebraske, osim onih koje su obvezane na sudove žalbene jurisdikcije. Sud za kompenzaciju radnika Nebraske sastoji se od sedam sudija koje u početku imenuje guverner. Sudije tada podliježu glasanju biračkog tijela o zadržavanju pozicije tri godine nakon imenovanja i svakih šest godina nakon toga. Svake dvije godine sudije biraju jednog od sudija da služi kao predsjedavajući sudija, uz odobrenje Vrhovnog suda Nebraske. Sudija dodijeljen za svaki slučaj putuje u okrug u državi u kojoj se navodna nesreća dogodila kako bi saslušao spor u vezi sa radničkim naknadama.⁴³ U Roud Ajlendu ovaj sud je sud ograničene nadležnosti, finansira ga država i suđenje se odvija bez prisustva porote. Nadležan je za sporove koji se odnose na radnike i sporove upravnih organa.

Sirotinjski sud

Sirotinjski sud (*Orphan's Courts*) možemo naći u Merilendu (*Maryland*). To je sud ograničene nadležnosti, finansira se lokalno i suđenja se odvijaju bez porote. Sirotinjski sud je ostavinski sud u Merilendu i nadležan je za nadzor nad upravljanjem imanjima ljudi koji su umrli - sa ili bez testamenta - dok su posjedovali imovinu na svoje ime. Ima nadležnost nad starateljstvom i imovinom maloljetnika. Sudije ovog suda odgovorni su za odobravanje administrativnih računa, pazeći da se iz imovine izvrše samo odgovarajuće isplate i da se podjela izvrši odgovarajućim korisnicima ili nasljednicima. Općenito, plaćanje advokatskih usluga ili provizija ličnog zastupnika od imovine mora odobriti ovaj sud. Tri sudije ovog suda zasjedaju u gradu Boltimoru (Baltimore) i u svakom od okruga države Merilend, osim u okruzima Harford i

42 Montana Department of Labor and Industry. <http://wcc.dli.mt.gov/whoweare.asp> Stranici pristupljeno 21.04.2022.

43 Nebraska Workers' Compensation Court. <https://www.wcc.ne.gov/home/history-mission-and-organization> Stranici pristupljeno 22.04.2022.

Montgomeri (Montgomery). U ta dva okruga sudije Okružnog suda su sudije Sirotinjskog suda.⁴⁴

Sud opće sjednice

Sud opće sjednice (*General Session Court*) nalazi se u državi Tenesi. Nadležnost ovog suda razlikuje se u okruzima. U svakom okrugu postoji ovaj sud koji je sud ograničene nadležnosti. Nadležan je za sve građanske i krivične predmete. Građanska nadležnost ograničena je na određena novčana ograničenja. Krivična nadležnost ograničena je na pripremna ročišta i prekršaje u kojima se optuženi odriče prava na istragu velike porote i suđenje pred porotom na Okružnom ili Krivičnom sudu. Sudije ovog suda djeluju kao sudije u predmetima koji se odnose na maloljetnike, osim u okruzima u kojima je zakonodavna vlast formirale posebne sudove za maloljetnike. Sudije Suda opće sjednice biraju se na mandat koji traje osam godina.⁴⁵

Sud za vodu

Sud za vodu (*Water Court*) djeluje u Montani i Koloradu (*Colorado*). Ovi sudovi u obje države predstavljaju sud opšte nadležnosti kojeg finansira država. Jedina razlika između ova dva suda je da se u Koloradu suđenje odvija uz prisustvo porote dok to nije slučaj u Montani. U Koloradu je donesen Zakon o određivanju i upravljanju vodnim pravima (*The Water Right Determination and Administration Act*) 1969. godine koji je stvorio sedam podjela vode na temelju obrasca odvođenja različitih rijeka u Koloradu. Svako odjeljenje za vodu ima inženjera odjela, sudiju za vode kojeg imenuje Vrhovni sud i referenta za vodu kojeg imenuje okružni sud. Sudije ovog suda imaju nadležnost u određivanju vodnih prava, korištenja i upravljanja vodama, te svih drugih vodnih pitanja u okviru odjela za vode.⁴⁶ U Montani

44 Maryland Courts. Orphan's Courts. <https://mdcourts.gov/orphanscourt> Stranici pristupljeno 22.04.2022.

45 TN Courts. About General Session Court. <https://www.tncourts.gov/courts/general-sessions-courts/about> Stranici pristupljeno 22.04.2022.

46 Colorado Judicial Branch. Water Courts. <https://www.courts.>

Predsjednik Vrhovnog suda Montane imenuje glavnog sudiju suda za vodu i pomoćnog sudiju ovog suda. Glavni sudija suda za vodu bira se u svakom od četiri vodene divizije u Montani. Ovaj sudija imenuje asistente koji pomažu u radu ovog suda.⁴⁷

Sudovi za drogu

Sudovi za drogu (*Drug Courts*) predstavljaju specijalne sudove na teritoriji Sjedinjenih Američkih Država. Postoji preko 3500 ovih sudova u 50 država. Sudovi za droge djeluju na lokalnom nivou kako bi prestupnike koji nisu bili nasilni i koji imaju probleme sa upotrebom opojnih droga preusmjerili od zatvaranja u programe pod nadzorom sa tretmanom i rigoroznim standardima odgovornosti. Ovi sudovi povezuju pravosudnu, policijsku i liječničku zajednicu s drugim sistemima i organizacijama pružalaca usluga, kroz sveobuhvatno upravljanje predmetima, kako bi odgovorili na druge potrebe procesuiranih, kao što su obrazovanje, smještaj, obuka za posao i upućivanje na mentalno zdravlje. Sudovi za droge pomažu osobama da se oporave od ovisnosti i spriječe buduće kriminalne aktivnosti, a istovremeno smanjuju teret i troškove uzastopnog procesuiranja sitnih, nenasilnih prestupnika kroz sudove i zatvore.⁴⁸

Sudovi za mentalno zdravlje

Program sudova za mentalno zdravlje (*Mental Health Courts Program*) finansira projekte koji nastoje da mobilišu zajednice za sprovođenje inovativnih, zajedničkih napora koji donose sistemsku poboljšanja u načinu na koji se adresiraju potrebe odraslih prestupnika sa mentalnim invaliditetom ili bolestima. Sudovi za mentalno zdravlje su ustanovljeni 2004. godine i predstavljaju veoma mlade dijelo-

state.co.us/Courts/Water/Index.cfm Stranici pristupljeno 23.04.2022.

47 Montana Judicial Branch. Water Courts Judges. <https://courts.mt.gov/courts/water/> Stranici pristupljeno 23.04.2022.

48 Office of National Drug Control Policy. Drug Courts. <https://obamawhitehouse.archives.gov/ondcp/ondcp-fact-sheets/drug-courts-smart-approach-to-criminal-justice> Stranici pristupljeno 04.09.2022.

ve pravosudnog sistema. Također, ovi sudovi zahtijevaju intenzivnu saradnju profesionalaca iz oblasti krivičnog pravosuđa sa djelatnicima iz oblasti mentalnog zdravlja. Sudovi za mentalno zdravlje obično uključuju sudije, tužioce, braniocce i drugo sudsko osoblje koje je izrazilo interes ili posjeduje posebnu ekspertizu za mentalno zdravlje. Sudovi se uglavnom bave nenasilnim prestupnicima kojima je dijagnosticirana mentalna bolest ili poremećaji mentalnog zdravlja i zloupotrebe supstanci. Danas postoji više od 150 ovih sudova. Cilj ovog programa sudova za mentalno zdravlje je smanjenje učestalosti kontakata klijenata sa sistemom krivičnog pravosuđa, tako što će sudovima pružiti resurse za poboljšanje društvenog funkcionisanja klijenata i povezati ih sa zapošljavanjem, stanovanjem, tretmanom i uslugama podrške.⁴⁹

Surogatski sud

Sud pod nazivom Surogatski sud (*Surrogate's Court*) može se naći u Nju Jorku. To je sud ograničene nadležnosti, finansira ga država i suđenje se odvija bez prisustva porote osim u predmetima koji se odnose na ostavinu. Nadležan je za nekretnine, ostavine i usvojenje.⁵⁰

Velegradski sud okruga Bernaliljo

Velegradski sud okruga Bernaliljo (*Bernalillo County Metropolitan Court*) egzistira u Nju Meksiku (*New Mexico*). Ovo je sud ograničene nadležnosti, finansira ga država i suđenje se odvija uglavnom bez porote ali u nekim slučajevima se može dozvoliti. Nadležan je za prekršaje za koje ne može biti propisana kazna zatvora više od 364 dana, prekršaje u saobraćaju čija vrijednost ne prelazi 1.000 američkih dolara, kao i sporove male vrijednosti čija vrijednost ne prelazi 10.000

49 Bureau of Justice Assistance. Mental Health Courts Program. <https://bja.ojp.gov/program/mental-health-courts-program/overview> Stranici pristupljeno 04.09.2022.

50 New York City Surrogate's Courts. <https://www.nycourts.gov/courts/nyc/surrogates/index.shtml> Stranici pristupljeno 23.04.2022.

američkih dolara.⁵¹

Vijećnički sud

Vijećnički sud (*Alderman's Court*) djeluje u državi Delaver (*Delaware*). To je sud ograničene nadležnosti, finansira se lokalno i suđenje se odvija bez prisustva porote. Nadležnost vijećničkog suda ograničena je na prekršaje, saobraćajne prekršaje, i manje građanske stvari. Žalbe se podnose Sudu običnih sporova u roku od 15 dana od suđenja. Odabir, broj, mandat i kvalifikacije vijećnika određuju sami gradovi. U nekim su potrebni advokati, dok drugi biraju građane. Nekoliko vijećnika služi puno radno vrijeme, a ostali pola radnog vremena.⁵²

51 New Mexico Courts. Judicial Branch of New Mexico. <https://metro.nmcourts.gov/bernalillo-county-metropolitan-court/about-the-court/about-the-courthouse/history-of-the-courthouse/> Stranici pristupljeno 23.04.2022.

52 Alderman's Court. <https://courts.delaware.gov/aoc/AnnualReports/FY03/doc/2003Aldermans.pdf> Stranici pristupljeno 23.04.2022.

3. ZAKLJUČAK

Unikatnost sudskog sistema u Sjedinjenim Američkim Državama ogleda se u velikoj mreži i uvezanosti kako federalnih tako i državnih sudova. U okviru federalne nadležnosti nalazi se nekoliko sudova i agencija koji rješavaju posebna pitanja i nadležni su za specifične predmete poput žalbi veterana. Državni sudski sistem se dosta razlikuje od federalnog. Iako je većina sudova ista i okvirna struktura jako slična, opet postoje specifični sudovi u pojedinim državama. Tu se, uglavnom, radi o sudovima ograničene nadležnosti čija nadležnost obuhvata mali broj specifičnih predmeta. Najbolji primjeri specifičnih sudova unutar državnog sudskog sistema su sudovi za vodu koji se mogu naći u Montani i Koloradu. Još jedna od glavnih karakteristika je što se u okviru državnog sudskog sistema, pored prvostepenih mogu naći i specifični apelacioni sudovi u okviru te države. Jedan od takvih primjera nalazi se u državi Alabami u kojoj postoji sud za građanske i sud za krivične žalbe. Ovakvi primjeri koje možemo naći u obje vrste sudskih sistema u Sjedinjenim Američkim Državama pokazuju nam njegovu kompleksnost i jedinstvenost u svijetu.

LITERATURA

1. ACLU Ohio. What is Mayor's Court. Preuzeto 20.04.2022. <https://www.acluohio.org/en/news/what-mayors-court>
2. Allen, M. P., „*The Youngest Federal Court: The United States Court of Appeals for Veteran Claims*“, Administrative & Regulatory Law News vol.43, br. 3/2018.
3. Alderman's Court. Preuzeto 23.04.2022. <https://courts.delaware.gov/aoc/AnnualReports/FY03/doc/2003Aldermans.pdf>
4. Ballotpedia. Alabama Court of Civil Appeals. Preuzeto 19.04.2022. https://ballotpedia.org/Alabama_Court_of_Civil_Appeals
5. Ballotpedia. Courts in North Dakota. Preuzeto 19.04.2022.. https://ballotpedia.org/Courts_in_North_Dakota
6. Ballotpedia. Pennsylvania Commonwealth Court. Preuzeto 20.04.2022. https://ballotpedia.org/Pennsylvania_Commonwealth_Court
7. Bancroft, C., (1875), *Footprints of Time: And a Complete Analysis of Our American System of Government*, R. T. Root Publisher, Burlington.
8. Bureau of Justice Assistance. Mental Health Courts Program. Preuzeto 04.09.2022. <https://bjaojp.gov/program/mental-health-courts-program/overview>
9. Brody, T., „*Functional Elements in Patent Claims, as constructed by the Patent Trial and Appeal Board (PTAB)*“, John Marshall Review of Intellectual Property Law vol. 13, br. 2/2014.
10. Chandler, H. P., „*The Administrative Office of the United States Courts*“, John Marshall Law Quarterly vol. 7, br. 2/1941.
11. Clark, C. T., „*The Federal Judicial Center*“, Arizona State Law Journal, br. 4/1974.
12. Colorado Judicial Branch. Water Courts. Preuzeto 23.04.2022. <https://www.courts.state.co.us/Courts/Water/Index.cfm>
13. Court Statistics Project. Massachusetts. Preuzeto 21.04.2022. https://www.courtstatistics.org/state_court_structure_

- charts/massachusetts
14. Federal Judicial Center. About FJC. Preuzeto 17.04.2022. <https://www.fjc.gov/about>
 15. Halapić, E. (2019), *Kratki uvod u angloameričko pravo*, Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo.
 16. Hawaii State Judiciary. The Intermediate Court of Appeals. Preuzeto 19.04.2022. https://www.courts.state.hi.us/courts/appeals/intermediate_court_of_appeals
 17. Indiana Association of City and Town Court Judges. Preuzeto 20.04.2022. <https://aimindiana.org/members/affiliate-groups/indiana-association-city-town-court-judges/>
 18. Kaiser, F. M., „*The U.S. Capitol Police and Supreme Court Police: Expanding Their Protective Mandates and Jurisdiction*“, *Police Studies: The International Review of Police Development* vol. 11, br. 2/1988.
 19. Kelechava, E., „*Chief Judge Champions US Tax Court Approach*“, *International Tax Review* vol. 22, br. 5/2011.
 20. Louisiana gov. Branches of Government. Preuzeto 20.04.2022. <https://www.louisiana.gov/government/branches-of-government/>
 21. Maryland Courts. Court of Special Appeals. Preuzeto 20.04.2022. <https://www.courts.state.md.us/cosappeals>
 22. Maryland Courts. Orphan's Courts. Preuzeto 22.04.2022. <https://mdcourts.gov/orphanscourt>
 23. „Mayor's Court“, *Frequently Asked Questions Revised*, 2012.
 24. Montana Department of Labor and Industry. Preuzeto 21.04.2022. <http://wcc.dli.mt.gov/whoweare.asp>
 25. Montana Judicial Branch. Courts of Limited Jurisdiction. Preuzeto 20.04.2022. <https://courts.mt.gov/courts/lcourt/>
 26. Montana Judicial Branch. Water Courts Judges. Preuzeto 23.04.2022. <https://courts.mt.gov/courts/water/>
 27. Nebraska Workers' Compensation Court. Preuzeto 22.04.2022. <https://www.wcc.ne.gov/home/history-mission-and-organization>

28. New Jersey Courts. Superior Court, Appellate Division. Preuzeto 19.04.2022. <https://www.njcourts.gov/courts/appellate.html?lang=eng>
29. New York City Surrogate's Courts. Preuzeto 23.04.2022. <https://www.nycourts.gov/courts/nyc/surrogates/index.shtml>
30. New Mexico Courts. Judicial Branch of New Mexico. Preuzeto 23.04.2022. <https://metro.nmcourts.gov/bernalillo-county-metropolitan-court/about-the-court/about-the-courthouse/history-of-the-courthouse/>
31. NY Courts. Appellate Division. Preuzeto 19.04.2022. <https://www.nycourts.gov/courts/AD1/courtinfo/aboutthecourt.shtml>
32. NY Courts. City, Town and Village Courts. Preuzeto 20.04.2022. <https://www.nycourts.gov/courts/townandvillage/>
33. Office of National Drug Control Policy. Drug Courts. Preuzeto 04.09.2022 <https://obamawhitehouse.archives.gov/ondcp/ondcp-fact-sheets/drug-courts-smart-approach-to-criminal-justice>
34. Reams Jr., B. D., Wypyski, M. E., i Resnick, A. N., (1992), *Bankruptcy Reform Amendments: A Legislative History of the Bankruptcy Amendments and Federal Judgeship Act of 1984*, Public Law 98-353, William S. Hein & Co. Inc, Buffalo.
35. Seabrook, N. R., i Cole, N. C., „*Secret Law: The Politics of Appointments to the U.S. Foreign Intelligence Surveillance Court*“, Justice System Journal vol. 37, br. 3/2016.
36. State of Nebraska Judicial Branch. Separate Juvenile Courts. Preuzeto 21.04.2022. <https://supremecourt.nebraska.gov/courts/separate-juvenile-courts>
37. Tennessee State Courts. About Court of Criminal Appeals. Preuzeto 19.04.2022. <https://www.tncourts.gov/courts/court-criminal-appeals/about>
38. TN Courts. About General Session Court. Preuzeto 22.04.2022. <https://www.tncourts.gov/courts/general-sessions-courts/about>

39. United States Courts. Bankruptcy. Preuzeto 17.04.2022. <https://www.uscourts.gov/services-forms/bankruptcy>
40. United States Courts. Chapter 11 – Bankruptcy Basics. Preuzeto 17.04.2022. <https://www.uscourts.gov/services-forms/bankruptcy/bankruptcy-basics/chapter-11-bankruptcy-basics>
41. United States Court of Appeals for Veteran Claims. About the Court. Preuzeto 15.04.2022. <http://www.uscourts.cavc.gov/about.php>
42. United States Foreign Intelligence Surveillance Court. About Foreign Intelligence Surveillance Court. Preuzeto 17.04.2022. <https://www.fisc.uscourts.gov/about-foreign-intelligence-surveillance-court>
43. United States Patent and Trademark Office. The Patent Trial and Appeal Board: Who are they and what they do? Preuzeto 16.04.2022. <https://www.uspto.gov/learning-and-resources/newsletter/inventors-eye/patent-trial-and-appeal-board-who-are-they-and-what>
44. United States Tax Court. History. Preuzeto 16.04.2022. <https://www.ustaxcourt.gov/history.html>
45. USA GOV. Administrative Office of the United States Courts. Preuzeto 18.04.2022. <https://www.usa.gov/federal-agencies/administrative-office-of-the-u-s-courts>

SPECIAL COURTS AND AGENCIES OF FEDERAL AND STATE JURISDICTION IN THE UNITED STATES OF AMERICA

Haris Silajdžić, LL.M., PhD student
Faculty of Law, University of Sarajevo
e-mail: harissilajdzic@hotmail.com

Summary

A large number of courts in the United States have been presented through this paper. One of the main characteristics of both the judicial and the entire legal system of the United States is the division of jurisdiction into federal and state. Given this, there are federal and state judicial systems. However, many special courts and agencies can be found within both federal and state jurisdiction. Federal jurisdiction explains the courts and agencies that have jurisdiction over special types of cases whose jurisdiction extends to the entire territory of the United States. Although there are fifty judicial systems within state jurisdiction in which most courts are similar, there may be one or more country-specific courts. Over 30 courts and agencies from 20 countries located within the United States of America have been processed in this paper. Conclusion is last part of this paper.

Key words: special courts, special agencies, federal court system, state court system, United States